

Література:

1. Федорців О., Чорномидз А., Чорномидз І., Чорномидз Ю. Інтернет-залежність, залежність від соціальних мереж та смартфонів як елемент адиктивної поведінки підлітків. *Психосоматична медицина та загальна практика*. 2025. Т. 10, № 3. 11 с. DOI: <https://doi.org/10.26766/pmgrp.v10i3.646>.
2. Юр'єва Л. М., Шорніков А. В. Новий інструмент у діагностиці кіберзалежності. *Український вісник психоневрології*. 2021. Т. 29, вип. 3 (108). С. 57–62. DOI: <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V29-is3-2021-11>.
3. Мгалоблішвілі А. Профілактика залежності від соціальних мереж у молоді: психологічні рекомендації. *Вісник Національного університету оборони України*. 2024. № 1 (77). С. 102–112. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2024-77-1-102-112>.
4. Щербан Т. Д., Самойлов О. С. Психологічні механізми впливу соціальних мереж на лідерські якості студентської молоді. *Psychological Journal*. 2025. Vol. 11, Issue 4 (95). С. 61–72. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2025.11.4.4>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-641-9-24>

ЗВ'ЯЗОК ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ РЕСУРСІВ І АДАПТАЦІЇ МОЛОДІ У ЧАСІ ВІЙНИ

Пирог Ганна Володимирівна

кандидатка філософських наук, доцентка,
доцентка кафедри соціальної та практичної психології
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Скарлат Марія Сергіївна

студентка IV курсу соціально-психологічного факультету
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

В умовах війни проблема збереження психологічного благополуччя набуває особливої значущості. Важливу роль у цьому процесі відіграють психологічні ресурси особистості, які забезпечують психологічну стійкість, адаптацію до стресу та конструктивне переживання кризових подій [2]. Вразливою до умов сучасності

залишається молодь, адже саме в цей період постає необхідність формування життєвих цілей, ідентичності, побудови планів на майбутнє та визначення власного професійного й соціального шляху.

Водночас сучасна реальність характеризується високим рівнем невизначеності, що зумовлює актуальність вивчення толерантності до невизначеності як здатності особистості функціонувати в умовах нестабільності, новизни та непередбачуваності, а також зумовлює потребу розгляду її у взаємозв'язку з психологічними ресурсами особистості [1; 3; 4]. Особливої уваги набуває питання можливого характеру цієї взаємодії, оскільки психологічні ресурси можуть виступати підґрунтям для подолання невизначених ситуацій, тоді як сама толерантність до невизначеності потенційно пов'язана з особливостями їх актуалізації та використання [3].

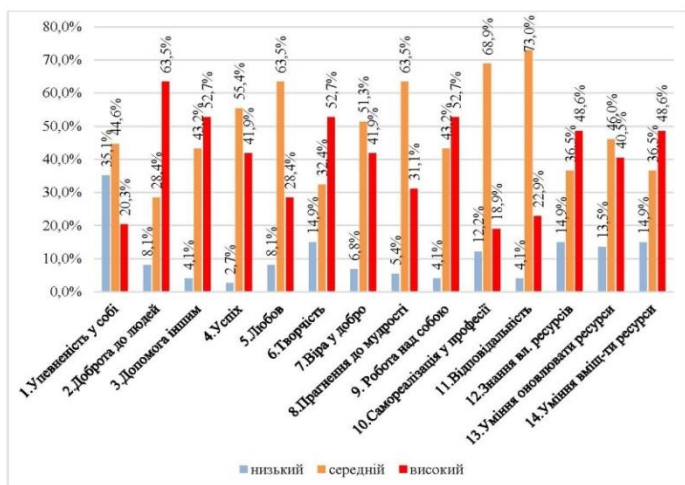
У тезах представлені результати емпіричного дослідження толерантності до невизначеності, психологічних ресурсів, адаптації молоді. Метою дослідження було визначити зв'язки толерантності до невизначеності з психологічними ресурсами та адаптацією української молоді в період війни. Дослідження проводилося протягом березня-квітня 2026 року за допомогою збирання даних у Google Forms. Загальна вибірка складала 74 особи віком від 20 до 35 років. Було використано методики: опитувальник психологічної ресурсності особистості (ОПРО, О.Штепа), шкала толерантності до невизначеності (TAS, С. Баднер), опитувальник оцінювання стану адаптації (ОСАДА, С. Яковенко).

За результатами діагностики психологічної ресурсності за методикою О. Штепи більшість досліджуваних (47,3%) мають середній показник загального рівня психологічної ресурсності, 32,4% – високий та 10,8% – низький. За шкалами методики результати за низьким рівнем не перевищують 15%, окрім шкали «впевненості у собі», де можна спостерігати 35,1% (рис. 1).

Результати дослідження толерантності до невизначеності за методикою TAS С.Баднера вказують на значне переважання середнього рівня (66,2%) за загальним показником над високим (31,1%), незначна частина вибірки має низький рівень (2,7%), що свідчить про інтолерантність до невизначеності.

Результати дослідження адаптованості молоді в умовах війни за опитувальником ОСАДА С. Яковенка вказують, що 90,5% респондентів успішно адаптувалися до умов сьогодення і тільки 9,5% перебувають у ситуації життєвої кризи.

Обрахування зв'язку толерантності до невизначеності та психологічних ресурсів здійснювалося за коефіцієнтом лінійної кореляції Пірсона (табл. 1).

**Рис. 1. Психологічні ресурси молоді
(за методикою ОПРО О. Штепи)**

Таблиця 1

Зв'язки толерантності до невизначеності та психологічних ресурсів

Показники	Психологічна ресурсність (ПР)	Упевненість у собі	Уміння оновлювати ПР	Уміння вміщувати ПР	Знання ПР
Толерантність до невизначеності	0,2371	0,0975	0,2141	0,1838	0,1705
	p=0,042	p=0,409	p=0,067	p=0,117	p=0,146

Отримані дані демонструють, що між толерантністю до невизначеності та загальним показником психологічних ресурсів виявлено слабкий прямий кореляційний зв'язок ($r=0,2371$), який є статистично значущим ($p=0,042<0,05$). Це свідчить про те, що зі зростанням толерантності до невизначеності спостерігається тенденція до підвищення загального рівня психологічних ресурсів особистості, і навпаки. Водночас між толерантністю до невизначеності та окремими компонентами психологічних ресурсів, зокрема «упевненість у собі», «уміння оновлювати ресурси», «уміння вміщувати ресурси» та «знання ресурсів», виявлено слабкі та статистично незначущі зв'язки.

Зв'язки адаптації з толерантністю до невизначеності та психологічною ресурсністю визначалися за коефіцієнтом лінійної кореляції Пірсона (табл. 2).

Таблиця 2

Зв'язки адаптації та толерантності до невизначеності, психологічної ресурсності

Показники	Толерантність до невизначеності		Психологічна ресурсність	
	r	p	r	p
Адаптація	-0,1893	0,106	-0,7634	0,000

Кореляційний аналіз взаємозв'язку між толерантністю до невизначеності та адаптацією засвідчив відсутність зв'язку між ними. На відміну від цього, між психологічними ресурсами виявлено тісну статистично значущу кореляцію. Враховуючи зворотну шкалу опитувальника ОСАДА (де нижчий бал відповідає вищому рівню адаптації), отримані результати свідчать про те, що зростання психологічних ресурсів особистості сприяє зниженню рівня дезадаптації.

Отже, отримані результати свідчать про те, що толерантність до невизначеності молоді має незначний зв'язок з психологічною ресурсністю і не має вираженого зв'язку із показниками адаптації під час війни.

Перспективи подальших досліджень можуть полягати у вивченні ролі психологічних ресурсів як одного з ключових чинників адаптації молоді в умовах тривалої невизначеності та стресу. До того ж вивчення окремих компонентів психологічної ресурсності можуть дати змогу зрозуміти, що найбільш суттєво впливає на адаптованість, і відповідно до цього можуть допомогти чіткіше та ефективніше формувати психологічні програми чи рекомендації.

Література:

1. Budner S. Intolerance of Ambiguity as a Personality Variable. *Journal of Personality*. 1962, № 30. P. 29–50.
2. Shevchenko, A., Pyroh, H. & et al. (2026). Psychological Well-Being of Ukrainians under Martial Law: Social Implications and Educational Perspectives on Coping Strategies. *European Journal of Social Science Education and Research*, 13(1), 378–396. URI: <https://doi.org/10.26417/sk3mbc04>
3. Предко В. В. Толерантність до невизначеності як важливий внутрішній ресурс українців в умовах війни. *Актуальні проблеми охорони психічного здоров'я українського народу у воєнний і повоєнний час* : матеріали методологічного семінару (16 листопада 2023 р.). Київ, 2023. С. 353–355.
4. Саннікова О.П., Санніков О.І. Толерантність до невизначеності як предиктор прийняття рішень особистістю. *Вісник після дипломної освіти «Соціальні та поведінкові науки»*. 2020. № 12(41). С. 98–123.